

Nederlandse taalkunde: Geschiedenis van het Nederlands (A005716)

Cursusomvang *(nominale waarden; effectieve waarden kunnen verschillen per opleiding)*

Studiepunten 5.0 **Studietijd 150 u**

Aanbodsessies in academiejaar 2024-2025

Lesgevers in academiejaar 2024-2025

Aangeboden in onderstaande opleidingen in 2024-2025 **stptn** **aanbodsessie**

Onderwijstalen

Nederlands

Trefwoorden

Historische taalkunde, taalverandering, interne geschiedenis van het Nederlands, historische fonologie, historische morfologie, historische syntaxis, taalkundige analyse van historische teksten

Situering

Dit vak beoogt de uitdieping van de kennis over de historische ontwikkeling van het Nederlandse taalsysteem, op het gebied van de fonologie, morfologie en syntaxis.
- Aangeboden vanaf AJ 25-26 -

Inhoud

Na een inleiding over de externe geschiedenis van het Nederlands, wordt in dit opleidingsonderdeel uitgebreid ingegaan op de belangrijkste (types van) veranderingen die zich in de verschillende componenten van het Nederlandse taalsysteem hebben voltrokken sinds het Oudnederlands/Vroegmiddelnederlands en op de mechanismen van taalverandering die aan die veranderingen ten grondslag liggen.

We bekijken achtereenvolgens de fonologie, morfologie en syntaxis van het Nederlands vanuit diachroon perspectief. Aan bod komen zowel "grote" veranderingen die een belangrijke impact hebben gehad op de organisatie van het Nederlandse taalsysteem (bv. veranderingen in het Nederlandse vocalisme, deflexie, fixatie van de woordvolgorde) als voorbeelden van "kleine" veranderingen die zich veeleer in een niche van het taalsysteem hebben afgespeeld (bv. veranderingen in constructionele semantiek, het ontstaan of verdwijnen van individuele syntactische constructies). Er is veel aandacht voor geografische (en in wat mindere mate ook sociale en stilistische) variatie in oudere taalstadia.

Een belangrijke doelstelling van het opleidingsonderdeel is dat studenten de verworven kennis en inzichten kunnen aanwenden bij het begrijpen en approximatief dateren en lokaliseren van oude teksten. Een deel van de colleges is dan ook gewijd aan de taalkundige analyse van concrete historische teksten van uiteenlopende aard (ambtelijke teksten, kronieken, persoonlijke brieven, wetenschappelijk proza, enz.). Studenten bereiden zich op die tekstanalyses voor aan de hand van groepswerkopdrachten en/of ze krijgen tijdens de colleges tijd om in kleine groepen tekstenmerken te identificeren en becommentariëren.

Begincompetenties

Basiskennis over het Nederlandse taalsysteem en taalgebruik, zoals die wordt meegegeven in de Bachelor-vakken

Eindcompetenties

1 Kennis hebben en kunnen aantonen over de historische ontwikkeling van het Nederlands op het gebied van de fonologie, morfologie en syntaxis.

- 2 Inzicht hebben in de belangrijkste mechanismen van fonologische, morfologische en syntactische taalverandering en in de inwerking daarvan op het Nederlandse taalsysteem.
- 3 Kennis hebben en kunnen aantonen van patronen van regionale variatie in oudere taalstadia van het Nederlands.
- 4 Inzicht hebben in de relatie tussen regionale en diachrone taalvariatie.
- 5 Inzicht hebben in de mogelijkheden en beperkingen van verschillende bronnen en hulpmiddelen voor historisch-taalkundig onderzoek naar het Nederlands.
- 6 In staat zijn om historische teksten approximatief te dateren en lokaliseren op basis van hun talige kenmerken, en om de fonologische, morfologische en syntactische eigenschappen ervan te bespreken.
- 7 In staat zijn om historische teksten te begrijpen en ze te vertalen naar hedendaags Nederlands.
- 8 In staat zijn om concrete tekstvoorbeelden van specifieke fonologische, morfologische en syntactische verschijnselen te herkennen en analyseren

Creditcontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via creditcontract is open: de student houdt zelf rekening met voorkennis uitgedrukt in begincompetenties

Examencontractvoorwaarde

De toegang tot dit opleidingsonderdeel via examencontract is open

Didactische werkvormen

Werkcollege

Toelichtingen bij de didactische werkvormen

In het college wordt ongeveer de helft van de tijd besteed aan het aanreiken van theorie, de andere helft aan de toepassing van die theorie op concrete voorbeelden/teksten, waarbij de studenten vaak eerst zelf een oefening moeten maken die nadien klassikaal besproken wordt. De studenten verwerken via begeleide zelfstudie twee of drie wetenschappelijke artikelen. Verder is er een online discussiegroep waarin de oplossingen voor complexere oefeningen worden besproken. Een deel van de oefeningen/concrete tekstanalyses bereiden studenten voor d.m.v. groepswork.

Studiemateriaal

Geen

Referenties

Vakinhoudelijke studiebegeleiding

Via Ufora, of persoonlijk via Teams

Evaluatiemomenten

periodegebonden en niet-periodegebonden evaluatie

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de eerste examenperiode

Schriftelijke evaluatie open boek

Evaluatievormen bij periodegebonden evaluatie in de tweede examenperiode

Schriftelijke evaluatie open boek

Evaluatievormen bij niet-periodegebonden evaluatie

Participatie

Tweede examenkans in geval van niet-periodegebonden evaluatie

Examen in de tweede examenperiode is niet mogelijk

Toelichtingen bij de evaluatievormen

Schriftelijk openboekexamen met open en gesloten vragen. Het examen sluit aan bij de beoogde eindcompetenties. In alle opleidingsonderdelen van het vakgebied Nederlands, dus ook in dit vak, wordt bij de evaluatie een niveau van talige competentie verwacht dat overeenstemt met de plaats van het vak in het curriculum. De score voor participatie is gebaseerd op de actieve deelname aan de colleges en op de kwaliteit van de inbreng bij de discussies over specifieke teksten en voorbeelden. Studenten die niet geslaagd zijn voor het vak, kunnen in de tweedekansexamenperiode een nieuw openboekexamen afleggen, maar kunnen geen nieuwe score voor participatie krijgen.

Eindscoreberekening

90% openboekexamen

10% participatie

Faciliteiten voor werkstudenten

- Mogelijkheid tot vrijstelling van aanwezigheid
- Voor de score voor participatie volgen werkstudenten ofwel wel degelijk (een deel van) de lessen, of ze nemen deel aan een vervangend online contactmoment dat in onderling overleg wordt vastgelegd.
- Mogelijkheid tot examen op ander tijdstip binnen het academiejaar
- Mogelijkheid tot feedback via email of na afspraak tijdens kantooruren